

เทศน์ที่ธรรมศาสตร์รังสิต ครั้งที่ ๑ ไฟล์ที่ ๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๐

ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี

เพราะว่าคนเรามันไม่เข้าใจตัวเอง มันไม่เข้าใจสมบัติของเรา เกิดเป็นมนุษย์นี้เป็นสมบัติมหาศาลเลย แต่คนลืม คุณิ เวลาเราทำงานแล้วไม่ได้สมความปรารถนา เราจะเสียใจมากเลย ใครทำอะไรถ้าไม่ประสบความสำเร็จแล้วก็จะเสียใจมากเลย แล้วเคยมีไปหาเรานะ บอกว่าไม่ได้สมตามความปรารถนา เราบอกว่า โยมดูถูกตัวเอง มองข้ามตัวเองไป มองข้ามสมบัติที่มีค่ามากที่สุดคือชีวิต มองข้ามไป แล้วเราก็จะใช้ชีวิตเราไปแค่หมดนะ แล้วก็ตายไป

แต่เราไปผูกพันกับสมบัติข้างนอก แล้วก็เสียใจกันนะ ทำอะไรไม่ประสบความสำเร็จจะเสียใจมาก ประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จ มันอยู่ที่บุญกุศล เวลากิเลสมันคิดนะ เวลาเราจะทำบุญกุศลกัน ถ้าใครทำทานเสียสละก็บอกคนนี่คนโง่ แต่คนที่มักมาก คนที่เห็นแก่ตัว คนที่เอาผลประโยชน์ใส่ตัวเอง เขาว่าคนนั้นคนฉลาดแต่เวลามาประพฤติปฏิบัตินี้ โอกาสไฉน บุญกุศลคือจังหวะและโอกาส

โอกาสของเราทำอะไรประสบความสำเร็จไปทั้งนั้นเลย จะไม่มีคนมาขัดขวางเลยบางคนนะ คิดว่าดีไปหมดเลย แต่ทำไปจะมีอุปสรรคไปตลอด บุญมันเกิดกันอย่างนี้นะ นี่คือนิยามที่เป็นสมบัติจากภายนอก ถ้าสมบัติจากภายใน นักภวานาจะรู้เรื่องอย่างนี้ เพราะมานั่งภาวนาด้วยกัน มาด้วยกันทั้งนั้นเลย ก็มีลมหายใจเหมือนกัน มีชีวิตจิตใจเหมือนกัน แล้วก็นั่งภาวนาเหมือนกัน บางคนภาวนาแล้วดี บางคนภาวนาแล้วไม่ดี บางคนคราวนี้ดี คราวหน้าไม่ดี เห็นไหม

นี่มันมาจากไหน มันมาจากบุญกุศลนะ การเสียสละทานนี้แหละ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นไหม พระเวสสันดรเวลาเสียสละเห็นไหม ลูกเมียนี้ใครบ้างไม่รัก รักลูกรักเมียนี้รักมากนะแล้วเป็นอุปสรรคนะ แล้วพูดถึงชูชกเป็นจันฑาลเป็นยาจกมาขอ

อำนาจมันมีที่จะปฏิเสธได้มหาศาลเลย แล้วให้ทำไม นี่เพราะการฝึกมานะ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์จะต้องเสียดละตรงนี้

ถึงสุดท้ายแล้วต้องเสียดละถูกละเมียร เพราะเรื่องถูกรื่องเมียรเรื่องเพศตรงข้าม มันจะเป็นเรื่องความดึงดูดหัวใจมาก แล้วการเสียดละอย่างนี้ การเสียดละแบบนี้คนมีกิเลสนะ เพราะขณะนั้นพระเวสสันดรยังเป็นพระโพธิสัตว์อยู่ คนมีกิเลสมันต้องเห็นแก่ตัว คนมีกิเลสจะต้องปกป้องสิ่งที่เรารัก แต่การเสียดละออกไป มันเจ็บปวดมาก เจ็บปวดนะ แล้วในปัจจุบันนี้เราจะมองกันแบบวิทยาศาสตร์ว่าเป็นคนที่ไม่รับผิดชอบทำไมเสียดละถูกละเมียร ทำไมไม่เสียดละตัวเอง โลกคิดกันอย่างนี้นะ เสียดละตัวเองนะ

ในทางตรงข้ามกันถ้าเรามีครอบครัว ถ้าครอบครัวเรามันจะมีปัญหาเราจะเป็นผู้รับผิดชอบแทนซะใหม่ เราจะรับผิดชอบทั้งนั้นล่ะ แต่เขาไม่ขอเรานี้ เขาขอลูกเมีย เพราะมันสะท้อนหัวใจ ความสะท้อนหัวใจ โพธิญาณมันอยู่ที่นี้ โพธิญาณมันอยู่ที่พุทธะ พุทธะนี้มันอยู่ที่ภพ ภพคือความรู้สึกละ เราคิดกันนะว่าเราเกิดเป็นคน เห็นใหม่ได้เป็นภพ มีภพมีชาติ เป็นชาติไทยชาติต่างๆ เห็นใหม่ เรียกว่าเชื้อชาติใจ แต่ภพอย่างนี้เป็นสมมุติ เห็นใหม่ คุณสิ เราไปทางตะวันตกกัน เราจะไปเกิดที่ดินแดนของเขาเพื่อจะไปเอาสัญชาติของเขา ทำไมเราเปลี่ยนแปลงได้ละ เราขอสัญชาติได้นะ เราเปลี่ยนแปลงสัญชาติได้ แต่การเกิดและการตายนี้เปลี่ยนไม่ได้

ภพชาติอันนี้สำคัญมาก ความรู้สึกละคือภวาสวะ อนุสัยใจ กิเลสวะ ภวาสวะ อวิชชาสวะ สิ่งนี้มันเป็นการเกิดและการตาย โพธิญาณมันเกิดที่นี้ กิเลสมันอยู่ที่นี้ละ แล้วเรามาเกิดเป็นมนุษย์ การเกิดเป็นมนุษย์นะ จิตวิญญาณนี้มีอยู่เต็มไปหมดเลย มิติมันบังเอาไว้ เราจะไม่เห็นจิตวิญญาณ แล้วเราก็ไม่เชื่อว่าจิตวิญญาณมีนะ ถ้าพระองค์ไหนพูดเรื่องผี เรื่องนรก เรื่องสวรรค์ก็ว่าเป็นผู้ที่ครี ถ้าสมมุติ แต่ทำไมมนุษย์กลัวผีละ ทำไมเรากลัวความมืดละ เพราะอะไร เพราะสัญชาติญาณใจ

จิตดวงนี้มันเคยเวียนเกิดเวียนตายมา มันจับอยู่ที่นี้ มันจับอยู่ที่ใจเรานี้แหละ แล้วเราก็จะปฏิเสธมันว่ามันไม่มี แต่เราเองคือไอ้ผีตัวแรกคือผีที่ยังมีความรู้สึกอยู่ ไอ้ผีคือจิตวิญญาณเรา คนถ้าไม่มีวิญญาณครองคือคนตายนะ แล้ววิญญาณมันอยู่ที่นี้ แล้วเราออกวิญญาณมันไม่มี วิญญาณมันมีอยู่เต็มไปหมดนะ สิ่งที่เรากระทำเห็นใหม่ การเสียดละ

เสียสละอย่างนั้น อย่าว่าแต่มนุษย์เลยนะว่ามีกิเลส มนุษย์นี้มีกิเลส ในจิตวิญญาณเขาก็มีกิเลส แม้แต่เป็นพรหมณะก็มีกิเลส ดูเป็นเทวดาสิ พวกเทวดาเขาต้องมีบริษัทบริวารเห็นใหม่ เขาก็มีกิเลส สิ่งที่มีกิเลสเห็นใหม่คือการเห็นแก่ตัว เราเป็นมนุษย์ก็เหมือนกัน เราเห็นแก่ตัว

ถ้าเห็นแก่ตัว ต้องเห็นแก่ตัวในทางที่ดี เห็นแก่ตัวนะ เพราะอะไร เพราะเห็นแก่ตัวต้องรักตัวเอง รักตัวเองต้องหาสิ่งที่ดีๆ ให้ตัวเอง แล้วอะไรเป็นสิ่งที่ดีให้ตัวเองละ เห็นใหม่ สิ่งที่เราประกอบสัมมาอาชีวะมันเป็นความดีเล็กๆ ใจ คนดีนะ คนรับผิดชอบ คนรับผิดชอบต่อครอบครัว คนรับผิดชอบต่อทุกๆ อย่างเป็นคนดี แต่คืออย่างนี้มันดี...เห็นใหม่อย่างการเสียสละทาน ผู้ที่เสียสละ ผู้ที่ให้ความสุขแก่ผู้อื่นเป็นคนดี แต่คนคืออย่างนี้มันก็ดีในอามิสใจ ดีในการเวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะใจ

ถ้าคืออย่างนี้แล้วศาสนาสอนให้ดีกว่านั้นขึ้นไปอีก สอนให้รับผิดชอบต่อตนเอง ให้รู้จักตนเอง ถ้ารู้จักตนเอง ตนเองที่ไหน เห็นใหม่ ถ้าเราไม่รู้จักตัวเราเองนะ เราไม่รู้จักสถานที่สกปรก เราจะทำให้สิ่งสกปรกนั้นสะอาดไม่ได้ ถ้าเราไม่เห็นตัวเราเอง เราจะทำจิตใจให้มันสะอาดได้อย่างไร ถ้าเราจะจิตใจสะอาดเห็นใหม่ ความรู้สึกของเราเหมือนกับน้ำเห็นใหม่ น้ำหรืออากาศ มันแพร่กระจายไปตามธรรมชาติของมัน ความรู้สึกของเรา ก็แพร่กระจายไปตามธรรมชาติของมัน เราคิดถึงตะวันตกสิ เราคิดถึงสิ่งที่ไกลที่สุดสิ จิตออกไปได้ตลอดเวลาเลย ความเร็วของจิตมันไปได้ไกลมาก เร็วมากเลย มันมีพลังงานของมันส่งออกตลอดเวลา แล้วเราก็คิดแต่เรื่องนอกๆ เห็นใหม่

วัตถุภายนอกเป็นสิ่งที่ป็นธาตุ ๔ เป็นวัตถุ วัตถุคือความคิด ความคิดเป็นวัตถุอันหนึ่งนะ ตัวจิตนี้เป็นพลังงาน แต่ตัวความคิดมันเป็นวัตถุเกิดจากพลังงานนั้น แล้ววัตถุอันนี้ เห็นใหม่ ถ้าใครเห็นจิตใจ เห็นจิต เห็นอาการของจิต สิ่ง que เห็นจิต เห็นอาการของจิต มันจะแก้ไขตรงนี้ได้ มันจะแก้ไขนะ ถ้าเราแก้ไขไม่ได้เห็นใหม่ เราไม่รู้จักตัวมันเอง เราจะไม่รู้จักสิ่งใดเลย ทางวิทยาศาสตร์เห็นใหม่ เขาเข้าใจถึงอากาศ เขาเข้าใจถึงแหล่งน้ำ เขาเข้าใจสิ่งต่างๆ เขาเอาสิ่งนี้มาทำเป็นอุตสาหกรรม เขาจะเอาสิ่งนี้มาเป็นประโยชน์ต่อเขา

แต่นี้วิทยาศาสตร์ทางจิตใจ วิทยาศาสตร์ทางจิตนะ มันเริ่มมีตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้ธรรมนะ

เจ้าชายสิทธัตถะออกแสวงหากับเขา ออกแสวงหากับเขามาก ไปศึกษาเล่าเรียนกับลัทธิต่างๆ เห็นใหม่ มันก็เหมือนกับในปัจจุบันนี้ที่เราถือผีถือสาถนเห็นใหม่ ถือผีถือสาทรงเจ้าเข้าทรง สิ่งนี้มันก็เหมือนกับสมัยพุทธกาล สิ่งนี้คืออะไร เพราะเวลาเราเข้าสมาบัตินะ เข้าสมาธิได้เห็นใหม่ พวกพรหมศาสตร์ พวกที่เขาถูกภัยดูยาม ถ้าจิตเขาสงบนะ เขาจะหายได้เที่ยงตรงมาก ถ้าจิตเขาคลาดเคลื่อนนะ สิ่งนั้นก็จะเป็นประโยชน์กับเขา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตเราสงบนะ ใจเรื่องเหาะเหินเดินฟ้า ใจเรื่องอภิญาณ์มันเรื่องธรรมดา แล้วในปัจจุบันนะ วิทยาศาสตร์มันเจริญมาก สิ่งนี้เจริญเห็นใหม่ เดียวนี้คนอยากจะทำอะไรก็ได้ทุกคนเลย ดีตัวเหาะได้หมดเลย หูทิพย์ตาทิพย์เห็นใหม่ หูทิพย์วิทยาศาสตร์มันทำได้ไง วิทยาศาสตร์มันทำเรื่องอภิญาณ์ได้ แต่ถ้าคุณสมัยพุทธกาลสิ่งนี้มันไม่มีเห็นใหม่ สิ่งที่เป็นวิทยาศาสตร์ยังไม่เจริญนะ

ในสมัยพุทธกาลนะ สองพันกว่าปีมาแล้ว หมอชีวกผ่าตัดสมองได้นะ หมอชีวกผ่าตัดสมองมาแล้ว แต่เราเพิ่งมาตื่นตื่นวิทยาศาสตร์ในสมัยปัจจุบันนี้เท่านั้นเอง สิ่งนี้มันเป็นเรื่องอภิญาณ์ มันเป็นเรื่องวัตถุใจ มันเป็นเรื่องข้างนอกใจ แต่วิทยาศาสตร์ทางจิตเทคโนโลยีที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรคนะ เวลาเขาไปถามกัน ศาสนาพุทธ แก่นของศาสนาคืออะไร ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มันก็กระดากแผ่นหนึ่งนะ กระดากแผ่นหนึ่งนะคุณ ในตำราเขียนไว้ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มันก็กระดากเปื้อนหมึก กระดากเปื้อนหมึกเท่านั้นเอง ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรคมันเกิดที่ความรู้สึกนี้ ใจกระดากนั้นมันชื่อใจ

เราชื่อนาย ก นาย ข นาย ง เห็นใหม่ เรามีชื่อ เรามีสัญชาติ เราเปลี่ยนสัญชาติเปลี่ยนที่ไหน ไปเปลี่ยนที่ว่าการอำเภอ นะ แต่ที่เราจะเปลี่ยนสัญชาติเลย เราจะลบภพเลย มาลบที่ปัจจุบัน ลบที่ความรู้สึกนี้ใจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรคมันเกิดที่นี่ มันเกิดที่ความรู้สึกของเราเนี่ย มันไม่ได้เกิดอยู่ที่ตำรับตำรานั้น ตำรับตำรานั้นคือเทคโนโลยีที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ก่อนแล้ววางไว้วางไว้ วางไว้เป็นวิชาการเห็นใหม่ทางวิชาการ ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ปริยัติเรียนจนท่องจำได้หมดเลย แต่กลัวผี กลัวเกิด กลัวตาย กลัวทุกๆ อย่าง แต่เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันเป็นใจของเราเนี่ย ผิดวินัย ผิดตัวนี้หลอกเรามาตลอดนะ ความเห็นผิดของเราเนี่ยหลอกมาตลอดเลย หลอกว่าที่นั่นจะดี ที่นี้จะดี ทำอย่างนี้จะประสบความสำเร็จนะ ให้อ่อนนอนอย่างนั้นให้ทำอย่างนี้จะประสบ

ความสำเร็จ แล้วมันประสบความสำเร็จใหม่ มันประสบความสำเร็จก็ประสบความสำเร็จ โดยสมมุติใจ ชั่วคราวใจ

มันมีอะไรประสบความสำเร็จบ้าง มันไม่มีหรอก คนเราใช้ปัจจัย ๔ เท่านั้นแหละ แต่ถ้ามันย้อนกลับมานะ ถ้าจิตเราสงบนะ ถ้าจิตสงบเข้ามา แคจิตสงบเราก็ตื่นตื่นแล้ว คนขนาดถ้าไม่ตื่นตื่นนะ จะไม่เข้าใจว่าความสงบนี้เป็นนิพพาน แคเป็นสมาธินี้ติดนิพพานกันแล้ว เพราะเข้าใจว่าความเป็นสมาธินี้เป็นนิพพาน สมาธิเป็นสมาธิ สมาธิมันเป็นมรรค ๘ นะ มรรค ๘ เห็นใหม่ เราศึกษากันถ้าหน่วยกิตเราส่งไม่ครบ อาจารย์เขาไม่ให้ผ่านหรอก ถ้ามรรคไม่ครบองค์ ๘ ไม่มีขณิมาปฏิบัติ ไม่มีมรรคสามัคคี มันชำระกิเลสไม่ได้หรอก

สิ่งที่เกิดขึ้นมามันวิปัสสนุกิเลสใจ มันเป็นวิปัสสนู มันเป็นความว่างเห็นใหม่ มันเป็นกิเลสอันหนึ่ง วิปัสสนูความว่าง อากาศ ความว่างต่างๆ มันเป็นวิปัสสนุกิเลสนะ มันเป็นกิเลสอย่างละเอียดใจ เรานี้มีกิเลสอย่างหยาบๆ กัน เรามีหยาบๆ เราศึกษากัน เราว่าเราอยากจะพ้นทุกข์กัน สิ่งนี้อยากพ้นทุกข์กันเห็นใหม่ แล้วเวลาเราใช้ปัญญาเข้าไป มันเป็นโลกียปัญญาใจ เหมือนกับเราศึกษาเล่าเรียนเห็นใหม่เป็นปริยัติ การประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน เราจะบอกว่าปริยัติในปฏิบัติใจ เพราะอะไร เพราะเทศน์ของครูบาอาจารย์มีไว้ใช้ใหม่ เราก็อศึกษาตามเทศน์ของครูบาอาจารย์มา พอฟังเทศน์ไป ตามศึกษาครูบาอาจารย์มามันก็สร้างภาพใจ

นี่วิปัสสนิก พอวิปัสสนิกขึ้นมา ถ้าเราสร้างขึ้นมามันว่าง พอมันว่างขึ้นมาเรารู้ว่าว่างนะ เรารู้ว่าเราฟังชาน เรารู้ว่าเราทุกข์ เรารู้ว่าเราทุกข์นะ เวลาทุกข์เรารู้ว่าทุกข์ เราคิดว่าเรารู้ใจ แต่โดยอริยสังขนะไม่รู้ ถ้ารู้แน่ ไฟนี้มันไม่มีใครเขาอยากจับหรอกเพราะจับแล้วมันพอง ถ้ารู้ว่าทุกข์ทำไมทุกข์ ถ้ารู้ว่าทุกข์เราต้องไม่จับไฟสิ แต่เนี่ยเรายังจับไม่ได้ มันต้องคิด มันต้องทุกข์ มันต้องยึด แล้วเราก็อทุกข์อยู่อย่างนี้ แล้วบอกว่าทุกข์ ว่าทุกข์ ไม่รู้มันผลที่เกิดจากทุกข์ต่างหาก สิ่งที่เกิดจากทุกข์เห็นใหม่ ถ้าจิตมันไม่สงบขึ้นมามันไม่เห็นตรงนี้ แล้วเราไปเข้าใจ รู้ว่าว่าง หมายถึงว่าเราใช้ปัญญาใจ

มันเป็นโลกียปัญญา ปัญญาที่เราศึกษากันอยู่ ที่เราทำกันอยู่มันเป็นโลกียปัญญา มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิเพราะความสิ้นสุดของมัน กระบวนการของมันคือวิปัสสนูกิเลสเห็นใหม่ พอมันปล่อยวางเข้ามาทั้งหมด มันรู้ว่าว่างเห็นใหม่ ทุกข์คนจะรู้ว่าว่าง เรา

นั่งอยู่ลมพัดมา เราว่าเย็น ลมพัดมาถึงตัวเราว่าเย็น ลมกับเรามันคนละอันนะ รู้ว่าว่าง คน
 ละอันกับความรูสึกันะ มันคนละอันกับตัวจิตนะ ถ้าตัวจิตว่าง ตัวเองมันจะว่าง ไม่ใช่รู้ว่า
 ว่าง ถ้ารู้ว่าว่างเพราะอารมณ์ความรู้สึกเรา เรารู้ได้ใช่ไหม เวลาเราทุกข์เรารู้ว่าทุกข์เห็น
 ใหม่มันเป็นโลกียปัญญาไงคือปัญญาโลกไง ปัญญาวิทยาศาสตร์ไง ธรรมะเหนือโลก
 เห็นใหม่ โลกุตตรปัญญามันละเอียดกว่าที่เราทำกันอยู่นี้มหาศาลเลย มันละเอียดที่ไหน

มันละเอียดต่อเมื่อคนที่รู้จริงไง คนรู้จริงเห็นจริงขึ้นมามันจะละเอียดมาก ละเอียด
 เพราะมันเป็นโลกุตตรปัญญา เป็นภาวนามยปัญญา แล้วภาวนามยปัญญานี้มันเกิดมาจาก
 ไหน ถ้าไม่มีการเริ่มต้นมันเกิดไม่ได้นะ เราเกิดมาเป็นมนุษย์เกิดมาจากเราใช่ไหม มัน
 เป็นสมมุติใหม่ ใจ เป็นสมมุติ ความคิดเราเป็นสมมุติใหม่ ใจ เป็นสมมุติ การศึกษา
 ธรรมะของครูบาอาจารย์เป็นสมมุติใช่ไหม ใจ เป็นสมมุติ เป็นสมมุติทั้งนั้น เพราะอะไร
 เพราะมันเกิดจากกิเลส มันเป็นสมมุติทั้งนั้น เป็นสมมุติทั้งหมดเลย ความคิดที่คิดอยู่นี้
 สมมุติทั้งนั้น เป็นปัญญาหลอกๆ ทั้งนั้นเลย ปัญญาเกือบปี ปัญญาจามาทั้งนั้น แต่เพราะ
 มันปัญญาเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เหมือนกับน้ำร้อนกับน้ำ
 เย็น น้ำร้อนจุ่มลงไปน้ำร้อน มันก็ร้อน มือจุ่มน้ำเย็น มันก็เย็น

จิตนี้ศึกษาสิ่งที่เป็นความดีเป็นธรรมพระพุทธเจ้า มันก็เย็น แต่จิตไปจุ่มในน้ำร้อน
 ในกิเลสมันก็ร้อน เห็นใหม่ มันก็เป็นสมมุติทั้งนั้น มันสมมุติข้างนอก แล้วความจริงอยู่ที่
 ไหน ความจริงยังไม่เกิดไง ถ้าความจริงมันเกิดเห็นใหม่ เราต้องทำสัมมาสมาธิเข้ามา มัน
 จะเป็นประโยชน์กับเรานะ ถ้าทำสัมมาสมาธิเข้ามา นี้ธรรมเกิด เกิดอย่างนี้ ธรรมเกิดนะ
 เวลาเราสงสัยในสิ่งต่างๆ เวลาเราประพฤติปฏิบัติเห็นใหม่ เราสงสัยในสิ่งต่างๆ แล้วเรา
 ทำจิตสงบเข้าไป พอจิตสงบเข้าไปมันจะเกิดคำตอบขึ้นมาในใจ สิ่งที่เกิดคำตอบขึ้นมาใน
 ใจนี้ธรรมเกิด

ธรรมเกิดคือสภาวะธรรมไง ธรรมจริงเกิดเห็นใหม่ ว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะ
 เป็นธรรมชาติ การเกิดและการตายก็เป็นธรรมชาตินะ ชีวิตคู่นี้ก็เป็นธรรมชาติ ชีวิตคู่นี้
 เป็นธรรมชาติ สัตว์ที่มันสืบพันธุ์กันอยู่ก็เป็นธรรมชาติ ธรรมะมันเป็นธรรมชาติหรือ ถ้า
 เป็นธรรมชาติมันก็เป็นวิทยาศาสตร์สิ ธรรมชาติมันก็แปรปรวนสิ แต่ถ้าเป็นธรรมเหนือ
 โลกมันธรรมเหนือธรรมชาติ มันรู้สัจจะความจริงแล้วมันวางไว้ตามเป็นจริง มันเหนือ
 ธรรมชาติ มันถึงทั้งธรรมชาติได้

การเกิดและการตายเป็นธรรมชาติ การมีชีวิตคู่ก็ธรรมชาติ ความสุขความทุกข์ก็เป็นธรรมชาติ แล้วก็บอกว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ เห็นไหม เป็นโลกียปัญญา ปัญญาโลกๆ ใจ แล้วตีความเห็นใหม่ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแท้ๆ เลยนะ แต่เอามาตีความกันผิด แล้วเวลาศึกษาธรรม ศึกษาธรรมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันจะผิดไปไหน เป็นโลกุตระธรรม ใจ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นโลกุตระธรรม แต่ธรรมของเราเป็นโลกียธรรม เพราะเอากิเลสเราเข้าไปศึกษา เอากิเลสของเราไปตีความ แล้วเรายึดกิเลสเรา

โดยธรรมชาติ เราใส่แว่นอะไรก็แล้วแต่ สิ่งเรามองออกไปจากแว่นจะเป็นสีนั้นเลนส์เราสีอะไรก็ออกเป็นสีนั้น กิเลสในหัวใจมันครอบใจอยู่ ใจจะศึกษาขนาดไหนศึกษาโดยกิเลสทั้งหมด เห็นไหมมันถึงปริยัติขึ้นมา ปริยัติแล้วปฏิเวธคือปล่อยวางแล้วรู้แจ้ง ไม่มี ปริยัติรู้ไว้เป็นวิธีการเท่านั้น ปริยัติไม่รู้แจ้ง ถ้าไม่มีการปฏิบัติ คุณ คุณทางการแพทย์เห็นไหม ถ้าเขาศึกษานะ เขาเรียนแพทยมา แล้วเขาไม่ฝึกหัด เขาจะเป็นแพทย์ไม่ได้เลยเพราะเขาจะได้ทฤษฎีมาเท่านั้นเอง แพทย์พอจบแล้วก็ต้องไปเป็นแพทย์ฝึกหัด ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ

ไม่มีการปฏิบัติ ปฏิเวธเกิดไม่ได้ ปฏิเวธเกิดขึ้นมา เกิดขึ้นมาที่ไหน ถ้าปฏิเวธเกิดขึ้นมามันเป็นสมบัติส่วนตัวเห็นไหม ธรรมะนะ ธรรมะสาธารณะคืออากาศเป็นของสาธารณะ แต่เวลาเราหายใจเข้าไปในทรวงอกของเรา อากาศนี้เป็นของเรา เพราะมันอยู่ในปอดของเรา สิ่งที่เกิดขึ้นจากใจจะเป็นธรรมะของเรา ถ้าธรรมะของเราเกิด เกิดมาจากไหน เกิดมาจากการประพาดการปฏิบัตินี้ไง ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ

ถ้าไม่มีการปฏิบัติเห็นไหม แล้วการปฏิบัติในปัจจุบันนี้ ปฏิบัติในแนวทางไหน การปฏิบัติในระดับขั้นของสมณะไม่มีแนวทางไหนถูกต้องเลย ไม่มีแนวทางไหนผิดพลาดเลย ถูกต้องได้หมด แนวปฏิบัติในเรื่องสมณะถูกต้องได้ทุกแนวทาง ในสมณะนะ สมณะถูกต้องได้หมด เพราะโดยธรรมชาติ สิ่งใดเกิดขึ้น สิ่งนั้นต้องแปรปรวนเป็นธรรมดา ความทุกข์ขึ้นตอนไหน ขณะที่ปัจจุบันเราทุกข์มหาศาลเลย แล้วเราใช้กาลเวลา กาลเวลานี้จะเยียวยาให้ความทุกข์นี้หายไปไหน ความทุกข์นี้เราทุกข์มากจนเราไม่มีทางออกเลย แต่กาลเวลาสามารถเยียวยาได้ เห็นไหม เพราะอะไร เพราะมันสงบไปเป็นธรรมดา

นี่ไง โดยไม่ต้องปฏิบัติสมถะมันก็เกิด เพราะไม่มีสิ่งใดคงที่ ทุกซ์ขนาดไหนเดี๋ยวมันก็สงบตัวเป็นธรรมดา แต่การเกิดอย่างนี้มันเป็นการเกิดของโลกๆ ใจ การเกิดแบบปุถุชน ถ้าการเกิดปุถุชนมันไม่เป็นประโยชน์กับเราเห็นไหม เราเป็นปุถุชน ทุกคนมีสมาธิโดยธรรมชาติ ถ้าไม่มีสมาธิโดยธรรมชาติแล้วกลายเป็นคนเสียดิไปแล้ว เป็นสมาธิของปุถุชน แต่ถ้าเราสามารถทำสงบได้ มันเป็นกัลยาณปุถุชนเห็นไหม ปุถุชนและกัลยาณปุถุชนต่างกันตรงไหน ปุถุชนหมายถึงว่าเป็นผู้ที่ควบคุมใจตัวเองไม่ได้ มีสิ่งเร้าแล้วไปตามอารมณ์ความรู้สึกหมดเลย

แต่ถ้าเป็นกัลยาณปุถุชนนะ มันเห็นรูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร รูป รส กลิ่น เสียงไม่ใช่กิเลส ฝนตกแดดออกไม่ใช่กิเลส เป็นธรรมชาติของมัน แต่คนที่ไปจับปวดเสวยร้อนกับมัน ความรู้สึกของใจเรานี้คือกิเลส สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติไม่เป็นกิเลสหรอก แต่ความรู้สึกไม่พอใจไม่พอใจของเราต่างหากเป็นกิเลส รูป รส กลิ่น เสียงไม่ใช่กิเลสเห็นไหม เป็นธรรมชาติของมัน แต่เพราะเราไม่ต้องการหรือเราปรารถนาอยากได้สิ่งนั้น นี่ไง แต่ถ้าเป็นกัลยาณปุถุชนใช้ไหม เพราะที่เขาใช้ปัญญากัน ที่เราใช้ปัญญาเป็นโลกียปัญญา

ปัญญาในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะเราไปจับหลักขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยหลัก แล้วเราไปใช้ปัญญาใคร่ครวญแบบนั้นโดยหลัก พอโดยหลักเสร็จแล้ว เราเข้าใจแล้ว มันก็ปล่อยตรงนี้ไง พอมันปล่อยตรงนี้ปั๊บ เห็นไหม รูป รส กลิ่น เสียงมันเป็นธรรมชาติของมัน เราควบคุมใจเราได้เห็นไหม เราควบคุมใจเราได้นี้คือกัลยาณปุถุชน กัลยาณปุถุชนคือผู้ที่สามารถเอาใจของเราไว้ในอำนาจของเราได้เพราะรูป รส กลิ่น เสียง สิ่งที่กระทบมันสัมผัสอายตนะทั้ง ๖ นี่มันคือรูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร เพราะอะไร เพราะมารมันอยู่ที่ใจ แล้วมันเอารูป รส กลิ่น เสียงที่พอใจมาบูชามัน ทำไมมันไม่เสวย พอมันเสวยเข้าไป มันก็จะเป็นธรรมชาติที่เราหมั่นกันอยู่นี่ไง

แต่โดยบุญกุศลที่เราสร้างกันมานะ เพราะเรามีบุญกุศล เราสร้างกันมา จริตนิสัย ใจ บางคนชอบอย่างนั้น บางคนไม่ชอบอย่างนี้ สิ่งที่เกิดขึ้นมาเลยมีมุมมองต่างๆ กัน เหตุการณ์ๆ หนึ่งบางคนมองแล้วสะท้อนใจมาก บางคนมองแล้วสะท้อนใจปานกลาง บางคนไม่สะท้อนใจเลยก็มีเห็นไหม มุมมองมันต่างๆ กัน มันอยู่ที่จริตนิสัย ใน

เหตุการณ์อย่างนั้น แล้วถ้าเรามองเห็นอย่างนั้นนะ รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร จนพิจารณาโดยปัญญาของเราจนมันปล่อยวาง ปล่อยวางบ่อยครั้งเข้าจนเป็นสัจจะความจริงนะ เห็นเลยนะ รูป รส กลิ่น เสียงไม่ใช่เรา เราควบคุมได้หมดเลย นี่กัลยาณปุถุชน

เห็นไหม ในขั้นของสมณะ ในขั้นของสมณะแล้วทุกอย่างจะทำได้หมดเพียงแต่ว่ามันเป็นมิจาหรือมันเป็นสัมมาละ ถ้าเป็นมิจาเห็นไหม เขาใช้สมาธิไปทำสิ่งที่ผิดพลาด ใช้สมาธิไปทำสิ่งที่กระทบกระเทือนกัน ใช้สมาธิไปทำร้ายกันเห็นไหม ผู้ที่เขาทำคุณไสย เขาก็ใช้สมาธิเหมือนกันเห็นไหม ในสมาธิมันยังมีมิจา มีสัมมา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเอกมาก เป็นศาสดาของเรา ครูบาอาจารย์ของเราสุดยอดมาก สุดยอดถึงบอกว่าต้องมีศีล เห็นไหม ถ้ามีศีลการรักหาใจเรา ศีลเห็นไหม ปานาติปาตา เราไม่เบียดเบียนกัน แม้แต่ใน คูลี เรายังไม่เบียดเบียนเราเองไง ครูบาอาจารย์บางองค์เห็นไหม ท่านเป็นโรคเป็นภัย ท่านไม่ยอมรักษาเลย ท่านบอกว่าเชื้อโรคนั้นก็มีชีวิต ท่านไม่เบียดเบียนแม้แต่เชื้อโรคนะ เชื้อโรคในร่างกายของท่าน ท่านยังไม่ยอมทำลายมันเลยเพราะมันเป็นสิ่งที่มีชีวิตเห็นไหม ปานาติปาตา จะไม่ทำลายใครทั้งสิ้น จะไม่เบียดเบียนใครทั้งสิ้น ถ้าไม่เบียดเบียนใครทั้งสิ้น เวลาสมาธิมันเกิดขึ้นมาเห็นไหม มันจะไปทำลายครอบครัวอื่น ไปทำร้ายคนอื่นมันเป็นไปได้อย่างไร มันเป็นไปได้ไม่ได้

ถ้ามันเป็นไปได้สมาธิมันเกิดขึ้นมามันก็เป็นสัมมา สัมมาคือสมาธิมีคุณภาพ สมาธิที่เป็นประโยชน์เห็นไหม ถ้าสมาธิที่เป็นประโยชน์ แล้วถ้ามีวาสนาเห็นไหม มันจะมาเข้าที่วาสนาตลอด คำว่าวาสนามันเป็นความคิดนะ มันเป็นความคิดความรู้สึกของคน ถ้าความคิดความรู้สึกของคนดี มันจะคิดถึงชีวิต เห็นสภาพในครอบครัวนะ ตั้งแต่เด็กมันเห็นพ่อแม่ของมัน มันจะคิดตลอดสังเวช ทำไมครอบครัวเป็นทุกซ์อย่างนี้ ทำไมความเป็นอยู่เป็นทุกซ์อย่างนี้ แล้วถ้ามีความรู้สึกอย่างนี้ เขาจะดำรงชีวิตของเขา เห็นไหม เวลาเราเกิดมาในสังคมเห็นไหม พรหมจรรย์ ถือพรหมจรรย์ เนกขัมมบารมี

ถ้ามีครอบครัวนี้มันแบบว่าเป็นเรื่องปกติ เพราะศีล ๕ แต่ถ้าพรหมจรรย์เห็นไหม ถ้ามันมีนิสัย เขาจะถือนพรหมจรรย์ของเขา ถ้าถือนพรหมจรรย์ของเขา คูลี เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นโพธิสัตว์ก็อย่างนี้ ความจะถือนพรหมจรรย์มันเกิดมาจากใจนะ

มันจิตนิสัย เด็กมันมีมุมมองต่างๆ กันไป แล้วเราจะควบคุม จะดูแลอย่างไรให้เด็กเป็นคนดี แล้วถ้าเด็กมันดีของเขาเอง นี้อภิชาติบุตร เด็กเขาดีของเขาเองเห็นไหม จิตนิสัยเป็นของเขา ถ้าเขาสร้างอย่างนั้นมาเขาเห็น แม้แต่เขาเห็นสิ่งใด มันก็สะท้อนใจเขาแล้ว มันเกิดมาจากภายใน

ไม่ต้องสอนนะ มันเกิดมาจากภายใน ถ้าเป็นพ่อเป็นแม่เป็นครูบาอาจารย์มีลูกศิษย์อย่างนี้สุดขอดเลย เพราะลูกศิษย์อย่างนี้มันจะทำประโยชน์ ทำทุกอย่างสมความปรารถนาทั้งนั้นเลย แต่มันหาได้ใหม่ล่ะ หาไม่ได้เพราะอะไร เพราะนี่ไง คนทำบุญหรือทำบาป มันต่างกันตรงนี้ไง บางคนทำบุญมาก บางคนทำบาปมาก ถ้าคนทำบุญมากมันซับซ้อนมา มันซับซ้อนมาจนเป็นจิตนิสัย แล้วเกิดมาจึงมีสภาวะแบบนั้น แล้วเวลาภาวนามันก็เหมือนกัน

ย้อนกลับมาที่การภาวนานะ เพราะมนุษย์สมบัติ เวลาเทวดา อินทร์ พรหมนะมาฟังเทศน์ครูบาอาจารย์ ฟังเทศน์เพราะอะไร เพราะสิ่งนี้เราไปคิดกันเองว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่สูงส่ง เราคิดนะว่าสิ่งนี้ในสถานะเขาสูงส่งกว่าเรา สถานะสูงส่งหรือสถานะต่ำต้อย คนเหมือนกันนะ ในวิญญูะก็เหมือนกัน ทุกข์เหมือนกัน คือความรู้เขากับความรู้เราเท่ากัน มนุษย์กับเทวดามีความรู้เท่ากัน อันเดียวกัน ไม่ต่างกันหรอกเพราะมันเกิดจากจิตนี้ไง จิตนี้ไปเป็น ถ้าเราคิดปัจจุบันนี้ เราสงสัยอะไรนะ เทวดาก็สงสัยเหมือนเรา เหมือนกันเพราะจิตนี้ไปเกิด แต่สถานะของเขา เขาได้เป็นเทวดาเท่านั้นเอง

ฉะนั้นเขาถึงไม่รู้เรื่องอริยสัจใจ เขาไม่รู้เรื่องศาสนาหรือ เขาเกิดเป็นเทวดา เขามีสถานะอย่างนั้น เขาก็ดำรงชีวิตของเขากันไป รอคอยอายุขัยเท่านั้น เว้นไปแต่เขามีบุญกุศล เขามีบุญกุศลเห็นไหม ถ้าครูบาอาจารย์ของเราองค์ไหนที่เป็นธรรม เขาจะเห็นเพราะเทวดาเขามีความคิด เขาจะดูความคิดได้เพราะความคิดเป็นวัตถุใช่ไหม พอเป็นวัตถุ เพราะเทวดา อินทร์ พรหมเขาไม่มีร่างกาย ร่างกายเขาเป็นทิพย์เขาก็ดูที่ความคิดนี้ไง ถ้าความคิดอันไหนสะอาดบริสุทธิ์ เขาจะสัมผัสพันธ์กับคนนั้น มนุษย์นี่เหมือนคาวคาวของมนุษย์ มนุษย์เหมือนมาก แต่ที่เรามันไม่เหมือนคาวกันเพราะเราทำความสะอาดกันอยู่นี่ไง เราชะล้างกันอยู่ทุกวี่ทุกวันนะ แปร่งฟันตอนเข้านั้นคาวขนาดไหน เทวดาไม่เข้าใกล้หรอก มันคาวตรงนี้ เทวดาเขาไม่มีร่างกายอย่างนี้ที่ให้ไปเหมือนคาวเขา แต่เวลาครูบาอาจารย์เราที่สะอาดบริสุทธิ์ ใจมันสะอาดบริสุทธิ์ ทำไมเขาต้องการปรารถนาละ

มีคนถามบ่อย ว่าครูบาอาจารย์อยู่ในป่าในเขาเทวดาเขาจะรู้ได้อย่างไร เหมือนอย่างนี้ละ ในที่มีมืดแล้วมีไฟดวงหนึ่งดวงสว่างขึ้นมาเราจะเห็นไหม จิตของพวกเรามีคบอดโค่นอวิชาปกคลุมอยู่ มีคสนิคเลย แล้วจิตของครูบาอาจารย์เราไม่มีกิเลสเลยมันจะสว่างตลอดเวลา ทำไมเขาจะไม่รู้ อยู่ที่ไหนก็รู้ เพราะความคิดเป็นวัตถุ สิ่งนี้เป็นวัตถุนะ มันเป็นวิญญูะ มันเป็นวังวนไง ถ้าจะมันเป็นอย่างนี้ ถ้าจะมันเป็นอย่างนี้ใช่ไหม แล้วหนามยอกเอาหนามบ่ง การแก้กิเลสก็แก้สัจจะตรง สัจจะที่มันคิดโดยธรรมชาติของมัน โดยอวิชา แล้วเราศึกษาธรรม ศึกษาธรรม แล้วใช้ธรรม ใช้มรรคเข้าไปทำให้สิ่งนี้มันสะอาด ถ้าสิ่งนี้มันสะอาดเห็นไหม พระอรหันต์นะ พระอรหันต์ก็มีความคิดเหมือนเรา พระอรหันต์ก็เป็นมนุษย์นะ พระอรหันต์ก็ต้องกิน ต้องขับถ่ายเหมือนกัน แต่ขับถ่ายด้วยความสะอาด ไม่มีอวิชา ไม่มีสิ่งใดที่เป็นความสกปรกในหัวใจ เห็นไหม

สิ่งที่เรากำลังอยู่นี้มันเป็นสิ่งที่อวิชานะ อวิชา อะคือความไม่รู้ เราไม่รู้ความพอดี ไม่รู้อะไรเลย ทำไปโดยสัญชาตญาณ ถ้าเป็นคนดีนะ ถ้าเป็นคนไม่ดีนะ ถ้าเป็นคนไม่ดีทำไปด้วยอารมณ์ ทำไปด้วยความโกรธ ความโลภ ความหลง แต่ถ้าเราเป็นคนดีเห็นไหม ทำโดยสัญชาตญาณ สัญชาตญาณก็ตัวภวัง สัญชาตญาณก็คือกิเลสใจ กิเลสทั้งนั้นเห็นไหม ถ้าทำความสงบเข้ามามันทำมาตรงนี้ได้ คุณติ เราทำโดยสัญชาตญาณเห็นไหม แล้วเวลาผู้ที่เขาทำสมณะ การทำสมณะมันก็เป็นสัญชาตญาณอันนี้ มันกลับมาสงบได้ไง

ถึงว่าการทำความสงบอะไรก็ได้ ในสมณะ ชั้นของสมณะทุกอย่างทำได้หมดเลย แต่จะเป็นสัมมาหรือเป็นมิถิลาเท่านั้นเอง ถ้าเป็นมิถิลาจะติดกันอยู่อย่างนั้น ว่าสิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม แล้วมันมหัศจรรย์นะ คนเรานะ ถ้าเป็นเศรษฐีมีเงินมีทองขึ้นมาเล็กน้อยมันก็เป็นเรื่องปกติ ถ้าเราเป็นคนทุกข์คนยากนะ เรามีเงินบาทสองบาทเราคืนต้นมากเลยว่าเรามีตั้งค์ คนมีวิฤติภาวะของจิตมันต่ำ พอมันเริ่มฝึกฝนทำความสมณะ มันก็เข้าใจว่าสมณะนี่เป็นนิพพาน แต่ถ้าคนเป็นเศรษฐี คนมีอำนาจวาสนา สิ่งนี้ เงินบาทสองบาทเราก็บหอมรมริบ มันจะเป็นล้าน เป็นร้อยล้าน เป็นพันล้าน รู้จักประหยัดมัชยัสถ์

แต่ถ้าเป็นเศรษฐี แล้วเศรษฐีไม่รู้จักรักษา เศรษฐีนั้นจะเป็นคนทุกข์คนเจ็บใจ ต่อไปข้างหน้า ถ้าเราเป็นชาวพุทธ เราเป็นลูกศิษย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม ธรรมะสอนอยู่แล้วให้ประหยัดให้มัชยัสถ์ สิ่งที่ประหยัดได้ ยิ่งครูบาอาจารย์ยังมีฐานะนะ มีฐานะในคุณธรรมในหัวใจ จะประหยัดมัชยัสถ์มาก เพราะการประหยัด

มัชยัสถ์เห็นไหม มันเป็นการแสดงออกนะ เหมือนกับตาเป็นหน้าต่างของหัวใจ การกระทำมันเป็นการแสดงออกของจิต ถ้าจิตมีคุณภาพ จิตที่ดี เขาจะทำการสิ่งที่ดีๆ ของเขาตลอดไป

ถ้าจิตที่คุณภาพไม่ดี จะทำการแสดงออกสิ่งที่ไม่ดีเห็นไหม แล้วถ้าจิตที่มันดีมีคุณภาพ แล้วจะไปใช้จ่ายฟุ่มเฟือย มันฝืนกับความรู้สึกไหม มันฝืนกับความรู้สึกกับจิตดวงนั้น มันไม่เป็นธรรมชาติกับจิตดวงนั้น จิตดวงนั้นเป็นจิตที่ดีจะทำการสิ่งที่ดีๆ ถ้าทำการสิ่งที่ดี สิ่งที่เรากระทำนี้มันถือว่ามันเป็นเรื่องของภายนอกใจ ถ้าเรื่องของภายในนะ เรื่องของภายใน งานจากภายใน งานจากภายนอก งานสิ่งต่างๆ เป็นการเครื่องอยู่อาศัยว่าเป็นปัจจัยใจ งานภายในนี้การนั่งสมาธิ การเดินจงกรม เห็นไหม เราพูดกัน ในสังคมยังบอกเลยว่าเราเกิดมาต้องทำหน้าที่การงาน

พระนี่บวชมาแล้วไม่ทำงานอะไรเลย ความเห็นของโลกคิดกันอย่างนั้น แต่ไม่มีใครรู้จักเลยว่าพระทำงานมากกว่าโยมสองเท่า สามเท่า สิบเท่าเพราะโยมทำงานตามเวลา เข้างานออกงานกันตามเวลา แต่พระนี่ทำงานตลอดชีวิต ทำงานตลอดทุกลมหายใจเข้าลมหายใจออก ขาดสติไม่ได้เลย ถ้าขาดสตินะ เราทำงานเห็นไหม ถ้าขาดสติ เหมือนเราเก็บหอมรอมริบ เหมือนตักน้ำ ถ้ามันรั่ว น้ำจะกระจายออกหมดเลย จิตก็เหมือนกัน เราพยายามรักษา เราถนอมมัน แล้วเกิดให้มันปล่อยให้มันแพร่กระจายออกไป จิตมันจะอยู่กับเราไหม เวลานั่งสมาธิภาวนากันนะ อดนอนผ่อนอาหาร ๒๔ ชั่วโมงนะ ๒๔ ชั่วโมง เว้นไว้แต่หลับ มาพักผ่อนบ้างเพราะร่างกายก็ต้องการพัก ถ้าเราไม่พักผ่อนเลยเดี๋ยวร่างกายมันจะเจ็บไข้ได้ป่วยเห็นไหม เราต้องรักษาไว้เพื่อจะประพฤติปฏิบัติใจ ไม่ใช่รักษาไว้เพื่อไปหลงใหลมันนะ

ถ้าคนพิจารณากาย จนเห็นเป็นตามความเป็นจริงนะ ในความคิดของปุถุชน ถ้าพิจารณากายจนเห็นกายว่าไม่ใช่เรา แล้วจะไม่ถนอมรักษา แต่ถ้าเป็นอริยบุคคลนะ ยังถนอมรักษา เพราะอะไร เพราะเห็นประโยชน์ของมันไง เห็นคุณค่า เราได้เกิดมาได้เร็วมากคนละตำ แล้วทุกคนอยู่ในโอชะ อยู่ในกามัง อยู่ในโอชะ อยู่ในมหาสมุทรและทุกคนต้องเอาชีวิตของเราเข้าหาฝั่ง เพราะเราอยู่ในมหาสมุทรมันอันตรายนะ เราไม่รู้จะเกิดป่วยวันไหน เราไม่รู้จะเกิดคลื่นลมแรงวันไหน ถ้าคลื่นลมแรงนะ ชีวิตเราก็ต้องตายที่นั่นนี่ก็เหมือนกัน เราได้ร่างกายมาคนละหนึ่ง เราเกิดมามีร่างกายมาเหมือนมีเรือมาคนละ

หนึ่งถ้า แล้วเราจะพาให้เราเข้าถึงฝั่งได้อย่างไร ถ้าเราเข้าถึงฝั่งเราจะถนอม เราจะรักษา เรือเราไหม เราจะปะ เราจะซุน จะรักษาเรือเราให้มันดีเพื่อจะเข้าหาฝั่งใหม่

นี่ก็เหมือนกัน คนพิจารณาตามความเป็นจริง เห็นกายไม่ใช่เรา เขาถนอม รักษาณะ แต่โดยความเข้าใจของเราคิดว่าเห็นแล้วจะทิ้งไป ไม่มีใครทิ้งหรอก ยิ่งเห็นแล้ว ณะมันยังเป็นธรรมชาติของมัน แต่นี่เพราะเราไม่เห็น เรายังถนอมรักษาโดยที่เราไม่รู้ ถนอมรักษาโดยไม่รู้จะไม่เป็นประโยชน์อะไรเลย คนที่ถนอมรักษาด้วยความรู้ของเขา เขาจะเอาเรือของเขาเข้าหาฝั่ง เอาเรือของเขาเข้าหาฝั่ง

ถ้าเข้าหาฝั่งมันเป็นบุคลลาธิษฐาน เห็นเลยว่าเราเอาเรือนี้เข้าหาฝั่ง แต่ถ้าเป็นความจริงนะ มันจะทำลายความเป็นไปในหัวใจใจ ทำลายสิ่งที่เป็นปกคลุม ถ้าจิตใจมันมีคบอด อยู่เห็นใหม่ ทำให้มันสว่างไสว ทำให้มันส่องใสเห็นใหม่ จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ นี้เป็นผู้หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้เป็นผู้ส่องใส จิตเดิมแท้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส

เห็นใหม่ ตัวจิตเดิมแท้ที่ตัวกิเลสซัดๆ เลย เห็นใหม่ แล้วเวลาจิตสงบสว่างไสว ส่องใส ความส่องใส ส่องใสคู่สร้าหมอง ความว่างคู่กับความไม่ว่าง สิ่งต่างๆ เป็นของคู่ ทั้งหมดเลย แต่วิมุตตินะ พ้นจากการสมมุติทั้งหมด พ้นจากการกล่าวขานทั้งหมด พ้น ออกไป แล้วพ้นแล้วมันอยู่ที่ไหน ไม่ใช่พ้นไปแล้วมันจับต้องไม่ได้ พ้นแล้วไม่มีนะ ถ้า พ้นแล้วไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔๕ ปีเอาอะไรมาเทศน์อยู่ พ้นมี พ้นอยู่ใน ใจพ้นมี การเข้าฝั่งเป็นบุคลลาธิษฐาน ถ้าเป็นบุคลลาธิษฐานทุกคนจะทำอย่างนั้น ทุกคน จะหาขอบเขตอย่างนั้น แล้วการปฏิบัติไปนะผิดเป้าหมาย

การฟังเทศน์นะ ถ้าฟังเทศน์โดยความเห็นของเรา ฟังเทศน์โดยปุถุชนก็ตีความไป โดยปุถุชน แล้วจะไปหาสิ่งที่ท่านอุปมาอุปไมย การเทศน์ว่าการ คือการอุปมาอุปไมยสิ่ง ที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมขึ้นมา สิ่งที่เป็นรูปธรรมขึ้นมาให้เป็นเพียงแต่ที่ปุณหมาย ป้ายทางให้เราก้าวเดินได้เท่านั้นเอง แต่เวลาที่เราประพฤติปฏิบัติเข้าไปแล้วจะไม่มีใคร เหมือนกันเลย เวลาสงบนะ บางคนสงบลงไปเฉยๆ บางคนสงบจะมีการตกจากที่สูง บาง คนสงบ ความสงบมัน แล้วขณะที่เป็นคนๆ เดียวกันนะ คราวนี้สงบอย่างนี้ คราวนั้นสงบ อย่างอื่น การสงบก็ไม่เหมือนกัน อย่าไปติด อาหารที่มีรสชาตินะ ที่เราชอบ อาหารอัน ไหนอร่อย เราก็คิดใจในอาหารนั้น แล้วจะต้องกินอาหารนั้นอย่างเดียว ไม่มีหรอก

เราไปอยู่ในพื้นที่ใด ขณะที่เราทุกซักรุ่นใจมีอะไรที่ให้เราพอกินแล้วพอดำรงชีวิตได้ อย่างนั้นพอแล้ว จิตก็เหมือนกัน เวลาทำความสงบ เวลาเราตั้งใจนะ เพราะจิตมันต้องสงบก่อนนะ ถ้าจิตไม่สงบนี้เหมือนนักกีฬา นักกีฬามีทักษะดีมากเลย แต่ขาดการฝึกซ้อม เขาจะดำรงตำแหน่งของเขาได้ไม่นานหรอก แต่ถ้านักกีฬาคนไหนทักษะนะเก่งด้วย ดีด้วย หรือพอใช้ได้ก็แล้วแต่ แต่ถ้าเขาหมั่นฝึกซ้อมนะ เขาจะรักษาตำแหน่งของเขาได้นาน

จิตก็เหมือนกันถ้าเรารักษาความสงบของเรา ถ้ามันมีความสงบ กำหนดพุทโธ เหตุ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้าเราสร้างเหตุขึ้นจิตสงบเข้ามา สงบเข้ามาชั่วคราวเหมือนกินอาหารอิมมื่อหนึ่ง แล้วคนเรากินอาหารมื่อเดียวได้ไหม คนเราต้องกินอาหารทุกวันใช้ใหม่ วันละหลายๆ มื่อ สร้างเหตุบ่อยครั้งเข้า มันสงบบ่อยครั้งเข้า บ่อยครั้งเข้า บ่อยครั้งเข้าจนมันชำนาญไง ถ้าเรารักษาจนชำนาญ ถ้าชำนาญนะจิตจะไม่เสื่อมเลย

จิตเสื่อมเพราะไม่มีการบำรุงรักษา เริ่มต้น จิตเป็นสมมุติ จิตเป็นอนิจจัง แล้วเราก็รักษาไม่เป็น เราทำไม่เป็น มันก็ไม่สงบเสียที แล้วพอเราทำสงบขึ้นมาได้สักหนึ่หนึ่งมันก็เหมือนกับ เราคงเกิดในที่กัณดารแล้วไม่เคยมีอาหารกินเลย ถ้ามีสักมื่อหนึ่งเราจะดีใจมากเลย แล้วเรฝึกขึ้นมาที่กัณดารแล้ว เราพยายามปรับพื้นที่เราให้เป็นอุดมสมบูรณ์ขึ้นมา แล้วเราหาอยู่หากินของเราได้เห็นใหม่ ถ้าเราหาอยู่หากินเราจะไปตกใจเรื่องอาหารทำไม ถ้าเรารู้กำหนดตั้งสติให้เป็น กำหนดพุทโธก็ได้ ปัญญาอบรมสมาธิก็ได้

คำว่ากำหนดพุทโธเป็นศรัทธาจริต คนที่จะกำหนดพุทโธได้ต้องมีความเชื่อมั่นมั่นมีความเชื่อ ความเชื่อนี้คือศรัทธาจริต พอศรัทธาจริต ตั้งสติ แล้วพุทโธ พุทโธ พุทโธไป พุทโธนะ ถ้าไม่มีพุทโธ มันเหมือนกับอากาศ มันไม่มีจุด เหมือนคนไม่มีจุดยืน คนต้องมีจุดยืนนะ พุทโธมันเหมือนกับจิตเรามันที่เกาะ จิตนี้มันเป็นนามธรรม แล้วมันเป็นธรรมชาติของมัน แล้วมันไม่มีที่ตั้ง ถ้าเราพุทโธปั๊บบันแสดงตัวทันที พุทโธ พุทโธจิตมันแสดงตัวทันที ต้องมีคำบริกรรม คำบริกรรมนี้เป็นจุดยืน พุทโธ พุทโธไป มันจะเป็นไปได้หรือไม่เป็นไปไม่ได้ นี่คือศรัทธาจริต

แต่ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ พุทโธ พุทโธเป็นศรัทธาจริตและศรัทธาคือมีความเชื่อมั่นสูง เชื่อมั่นในศาสนา มันจะมีการกระทำ แต่ถ้าคนเรามันมีปัญหาแบบ พุทโธปัญญาคือจริต ปัญญาจริตหรือปัญญาชน มันจะพุทโธ พุทโธมันไม่ มันบอกไม่มีเหตุผล มันไม่

เชื่อ มันไม่เชื่อก็ต้องใช้ความคิด ถ้าความคิดเขาเรียกว่าปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าปัญญา
 อบรมสมาธิ ความคิดโดยธรรมชาตินี้เป็นความคิดใช้ใหม่ ความคิดที่เราคิดอยู่นี้เป็น
 ความคิดอยู่แล้วใช้ใหม่ เราก็ใช้สติตามความคิดไป ใช้สติตามความคิดว่าคิดอะไรให้ตาม
 ความคิดไป ความคิดนี้มีเหตุผลใหม่ คิดสิ่งนี้ขึ้นมามันมีประโยชน์อะไร ถ้าไม่มี
 ประโยชน์อะไร คิดขึ้นมาแล้วเจ็บปวดใหม่ คิดขึ้นมาแล้วมันสะท้อนใจใหม่ คิดไป ตาม
 ความคิดนี้ไปเห็นใหม่

ปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าณะ คือปัญญาที่รอบรู้ในกองสังขาร
 ความคิดคือสังขารในชั้น ๕ ชั้น ๕ คือรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ สังขารคือ
 ความคิดความปรุงความแต่ง เพราะมีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติศาสนาไว้
 อย่างนี้ โดยนามธรรมใด ความคิดเป็นสังขาร สังขารมี ๒ ชนิด สังขารคือสังขารความคิด
 ความปรุงความแต่งกับสังขารที่คิด สังขารโดยชาวพุทธสังขารคือร่างกาย เขาว่าสังขารนี้
 คือร่างกายเห็นใหม่

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพานเห็นใหม่ ภิกษุทั้งหลายเธอจง
 พิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด โลกนี้จะว่างจากพระอรหันต์เลย เห็นใหม่
 สังขารคือการพิจารณากายก็ได้ สังขารคือร่างกายใด สังขารคือสิ่งที่เป็นสังขารคือร่างกาย
 สังขารคือความคิดความปรุงความแต่งเห็นใหม่ ถ้าเราใช้ปัญญา ปัญญาในศาสนาพุทธ
 เรา ปัญญาคือการรอบรู้ในกองสังขาร คือปัญญารอบรู้ในความคิด ถ้าปัญญารอบรู้ใน
 ความคิดเห็นใหม่ มันจะไล่ความคิดไป โดยธรรมชาติพลังงานทุกอย่างใช้แล้วมันต้อง
 หหมดไป ความคิดของมนุษย์ก็เหมือนกัน ไม่มีใครคิดได้ตลอดไป คิดแล้วเดี๋ยวมันก็หยุด
 ๑ หนื่อย ๒ คิดไปไม่รอด ๓ มันล้ามันไม่คิด แต่เราไม่ได้ประโยชน์จากความคิดแบบนี้
 เลย แต่ถ้าเราตั้งสติตามความคิดนี้ไป โดยธรรมชาติของมัน ความคิดมันหยุดโดย
 ธรรมชาติของมันอยู่แล้ว แต่เราไม่ได้ประโยชน์จากมัน เหมือนแม่น้ำเจ้าพระยาไหลลง
 ออกอ่าวไทยไป ไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย แต่เราจะเอาน้ำนั้นมาใช้ประโยชน์ใหม่

ถ้าเราใช้ปัญญาใคร่ครวญกับความคิดนี้ไป มันจะรู้ มันจะเห็นเลยว่า ความคิดบาง
 ที่ที่ใช้ประโยชน์กับเราได้เป็นวิชาชีพ บางที่เป็นไฟเผาเราล้วนๆ เลย บางที่มันให้โทษกับ
 เราทั้งนั้นเลย แล้วจะคิดทำไม ถ้าเราปฏิบัติหน้าที่การงาน เราต้องใช้ปัญญาต้องคิด แต่
 ขณะที่เราจะใช้ปัญญาอบรมสมาธิมันจะไล่เข้ามา พอไล่เข้ามาเหมือนหนูกับแมวเลย แมว

ตะปบหนุนะ แมวจับหนู หนูไม่กล้ากระดิกเลย ถ้าสติมันตามความคิดไปความคิดจะหยุด แล้วเป็นสัมมาเพราะมีสติตาม แต่ถ้าความคิด มันธรรมดา มันก็หยุดโดยธรรมชาติของมัน แต่ไม่มีสติตามเห็นใหม่ มันไม่เป็นประโยชน์กับใครทั้งสิ้นเลย

ความคิดเกิดดับ เกิดดับ ทุกคนเป็นทุกคน โดยธรรมชาติเลย จิตเป็นอย่างนี้ แต่พวกเราไม่เคยเอามาเป็นประโยชน์ ไม่เคยใช้ประโยชน์กับมันไป แต่ถ้าเราใช้สติตามความคิดไป แต่ต้องมีสตินะ ตามความคิดไป ดูความคิดไป ความคิดไม่ใช่จิต ความคิดเกิดจากจิต แต่ไม่ใช่จิต จิตนี้เป็นพลังงานเฉยๆ ตัวใจนี้เป็นพลังงานเฉยๆ ตัวใจ ถ้าความคิดเป็นเรา ความคิดกับจิตอันเดียวกันนะ เราเกิดตายนี้ระลึกชาติได้ทั้งนั้น ทำไมระลึกชาติไม่ได้ละ ระลึกไม่ได้ มันมีเทคนิคอีกมาก มันนึกไม่ได้หรอกเพราะมันมีเทคนิค เพราะมันภพไป มิติมันปิดซ่อนกันอยู่ไง

การเวียนตายเวียนเกิดมันเป็นธรรมชาติอย่างนั้น ถ้ามันไม่มีตรงนั้นปั๊บจรดนิสสัย คนมันจะไม่แตกต่างกันอย่างนี้ ถ้าสติมันตามไป ตามความคิดไปมันจะเห็น มันเห็นเพราะอะไร เราพูดอยู่ โยมนั่งฟังกันอยู่ ฟังบางทีถ้ามันถึงใจนะ มันก็ซึ่งอยู่ แต่ถ้าโยมไปเห็นความคิดหยุดต่อหน้านะ

เหมือนกับเราไปเจอทองคำ แล้วหยิบไปเป็นสมบัติของเราเหมือนที่ว่าอากาศที่หายใจเข้าปอดแล้วเป็นอากาศของเรา อากาศที่อยู่ในบริเวณนี้เป็นอากาศสาธารณะ นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราไปเห็นความคิดหยุดต่อหน้าเรา มันเป็นปัจจัยตั้งไง มันเป็นสมบัติของเราไง เห็นใหม่ เราเห็นว่าความคิดหยุดเลย เราตามความคิดไป ความคิดหยุด หยุดบ่อยครั้ง บ่อยครั้งเข้า ปัญญาอบรมสมาธิ สมณะทั้งนั้น สมณะเท่านั้นเพราะมันหยุด แล้วถ้าไม่หยุดมันก็เป็นสมาธิไม่ได้ ถ้าไม่หยุดนะมันก็เป็น โลภียปัญญา

มันเป็นปัญญาโลกๆ มันแก้กิเลสไม่ได้เพราะปัญญาที่เกิดขึ้นกับเรานะ มันปัญญาเกิดจากเราใช้ใหม่ ปัญญาที่เกิดจากคอมพิวเตอร์หรือ ปัญญาที่เกิดจากอะไร เกิดจากในตู้หนังสือหรือ ไม่ใช่ ปัญญาเกิดจากความคิด ปัญญาเกิดจากภวาสวะ เกิดจากภพ เกิดจากใจ แล้วใจมีอวิชชาปกคลุมมันอยู่ ปัญญาจะเกิดขนาดไหนเป็น โลภียปัญญา เป็นปัญญาโดยกิเลสทั้งหมดเลย แต่พอสติมันตามเข้าไป ตามเข้าไป ตามความเห็นของเราเข้าไป ตามบ่อยครั้งเข้า บ่อยครั้งเข้า ตามเข้าไป มันหยุดบ่อยครั้งเข้า เห็นใหม่ มันสงบลง สงบลง พอมันสงบลงนะจะไม่พูดคำว่ารู้ว่าว่างเลย ตัวมันว่าง ไม่ใช่รู้ว่าว่าง

ตัวจิตว่างจริงๆ แต่ปัจจุบันนี้รู้ว่าว่างทั้งนั้น ตัวจิตมันไปรู้ว่าคนอื่นว่าง ตัวมันไม่ว่าง ตัวจิตเองฟุ้งซ่านมาก แต่ไปว่างอยู่ข้างนอก ไปว่างอยู่ที่อวกาศ แต่ถ้ามันไปว่างมันจะว่างในตัวมัน มันจะว่างในตัวมัน นี่ไง สัมมาสมาธิไง เป็นสัมมาหรือเป็นมิจฉาละ ถ้าเป็นมิจฉาก็รู้ว่าว่างกันไปอย่างนั้น รู้ว่าว่าง มองไปหน้าต่างก็ว่าง ทะลุไปเลยเห็นใหม่ แล้วใครได้อะไร นี่ไง การประพุดติปฏิบัติมันจะออกจากหลักการไปแล้ว ออกจากหลักการไปเพราะว่าโคนาฟุ้งไง โคนาฟุ้ง ไม่มีคุณธรรมเกิดมาจากใจ ถ้าโคนาฟุ้งมีคุณธรรมเกิดมาจากใจเพราะสิ่งนี้มันเกิดจากใจ เกิดที่ใจ แล้วดับที่ใจ

ถ้ามันไม่รู้จิตใจ มันจะเอาอะไรไปสอนเขา สัมมาสมาธิเกิดอย่างนี้ ถ้ากำหนดพุทโธก็เป็นอย่างนี้ ถ้ากำหนดปัญญาอบรมสมาธิมันต้องใช้ปัญญาอบรมเข้าไป ถ้าใช้การเพ่งการดูอยู่มันเป็นกสิน กสินมันเป็นเพ่งใช้ใหม่ เพ่งเพื่อสงบใช้ใหม่ แต่ถ้าใช้ปัญญาอบรมสมาธิมันจะทวนเข้าไป อย่างเช่น สิ่งต่างๆ ที่เราจะให้มันดีขึ้นมาต้องมีการกระทำ กิจญาณสำคัญมาก ในธรรมจักรเห็นใหม่ กิจญาณ สัจญาณ ถ้าไม่มีกิจไม่มีการกระทำ มันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร มันจะลอยมาจากฟ้าหรือ ธรรมะที่ไหนมันลอยมาจากฟ้า

แม้แต่เกิดมานี้ เราก็เกิดมาเองเห็นใหม่ เกิดมาจากกรรมของพ่อของแม่ เราไม่มีส่วนร่วม นี่ใครบอกละ เรามีส่วนร่วมนะ ถ้าไม่มีส่วนร่วมนะ พ่อแม่ที่เป็นหมันไม่มีลูก เขาก็ทำกิจกรรมเหมือนกัน แล้วทำไมเขาไม่มีลูก แล้วเวลาเราเกิดมาเพราะจิตเรานั้นมีส่วนร่วม การเกิด ๔ อย่าง การเกิดในไข่ การเกิดในครรภ์ เกิดในน้ำคร่ำ เกิดเป็นโอปปาติกะ แล้วขณะนี้ไข่ของมารดากับน้ำสเปิร์มของพ่อของเห็นใหม่ มันก็สัมผัสกัน

ถ้าไม่มีปฏิสนธิจิต ไม่มีเราเป็นส่วนร่วม ไม่มาเกิดนั่งกันอยู่นี้หรือ ไข่ที่มานั่งกันอยู่เพราะจิตเรามาเกิด อาศัยท้องพ่อท้องแม่เกิด เกิดในไหน เกิดในไข่ ไข่ไหน ไข่ของแม่นะ แล้วยังมาเกิดในครรภ์อีกนะ พอเกิดมาแล้วเพราะสิ่งนี้เรามีส่วนร่วมในการเกิด จิตสำคัญเพราะตัวจิตเป็นตัวเกิด แล้วสิ่งที่มันเกิด ถ้าไปทางโลกเห็นใหม่ ถ้าไปตรวจกรรมพันธุ์ ดีเอ็นเอเป็นของพ่อแม่หมดเลย แล้วตรวจจิตได้ใหม่ ถ้าพ่อแม่เป็นคนที่ดีมาก เป็นเศรษฐีทั้งคู่เลย ลูกเกิดมาต้องการันตีให้เป็นเศรษฐีแน่ๆ นะ แล้วเป็นใหม่ เป็นก็มี ไม่เป็นก็มี นี่ไง กรรมนี้สำคัญมาก การกระทำของกรรมนะ นี่กรรมใช้ใหม่ พุดถึงการกระทำของจิต

แล้วถ้าพูดถึงเวลาเราเชื่อในศาสนาเห็นใหม่ วันนี้เรามา เราจะปฏิบัติบูชา บูชา วันนี่วันเฉลิมไช้ใหม่ เป็นวันสำคัญนะ เพราะอะไรรู้ใหม่ การเกิดของเราเกิดมาโดยกรรม แล้วเกิดในประเทศอันสมควร ประเทศอันสมควร ประเทศอยู่ที่ไหน ประเทศอยู่ที่ครรภ์ของแม่ไง ครอบครัว ในบ้านก็ประเทศอันหนึ่ง แล้วก็ประเทศชาตินี้อีกอันหนึ่ง ถ้าประเทศชาติสงบร่มเย็น

เราชาวพุทธมันจะมีโอกาสประพฤติปฏิบัติ เราชาวพุทธเห็นใหม่ สิ่งต่างๆ ศาสนา พุทธเป็นศาสนาที่ประเสริฐมาก ประเสริฐเพราะอะไร เพราะเป็นศาสนาที่ทำให้การอภัยนะ พระพุทธเจ้าบอกไว้เห็นใหม่ เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร การให้อภัยกัน สิ่งต่างๆ จะมีการขัดแย้งกันขนาดไหนก็แล้วแต่ ถึงจุดหนึ่งนะก็ให้อภัยกัน สิ่งให้อภัยเป็นทานอย่างประเสริฐไง แต่ถ้ามันให้อภัยกันไม่ได้ละ ในประเทศต่างๆ เขาจะมีปัญหาไปมาก ครอบประเทศไทยสิ แล้วดูในประเทศไทยสิ เราเกิดในประเทศอย่างนี้ เรานะ ถ้าไปเกิดในประเทศอื่นนะ จะโดนเกณฑ์แรงงาน แล้วก็เอาไปลุยกับระเบิด มนุษย์นี่เขาเอาไปล่อมนุษย์ เราจะไปเกิดในประเทศอย่างนั้นใหม่

นี่ไง เกิดในประเทศอันสมควร เกิดท้องพ่อท้องแม่หนึ่ง เกิดในร่มโพธิ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหนึ่ง เห็นใหม่ สิ่งนี้มันเป็นมงคลชีวิตทั้งนั้น แล้วสิ่งนี้มันเป็นมงคลชีวิตจากภายนอก แล้วมงคลชีวิตจากภายในไง มงคลชีวิตคือตัวใจนี่ไง ชีวิตอันนี้สำคัญที่สุด ในทางโลกนะ ถ้าเรามีจิตใจเป็นสาธารณะ เราเอื้อเพื่อเผื่อแผ่กับสังคม เราจะเป็นคนดี แต่ในทางศาสนานะ สังคมเป็นสังคม เราเป็นเรา ถ้ามนุษย์ทุกคนเป็นคนดีหมด ถ้าเรามานั่งกันอยู่นะ ทุกคนเป็นพระอรหันต์หมดนะ สังคมจะมีความร่มเย็นกว่านี้ อิกมหาศาลเลย เพราะพระอรหันต์ไม่ไปเบียดเบียนใคร พระอรหันต์ทำร้ายใครไม่ได้ เพราะเวลาคิดออกมาเห็นใหม่ มันเสวยใจ เสวยอารมณ์

จิตพระอรหันต์ จิตพระอรหันต์ไม่มีนะ แต่พูดเป็นภาษาสมมุติ ถ้าจิตพระอรหันต์มี ตัวจิตคือตัวภพ แต่ถ้าใจ ใจที่เป็นธรรม เวลามันเสวยอารมณ์ ความคิด เวลาพูด เวลาพูดเห็นใหม่ มันต้องเสวยอารมณ์เพราะถ้าไม่คิดพูดออกมาไม่ได้ ความคิดอันนี้เป็นขั้น ๕ แล้วถ้าจิตมันเสวยออกมามันมีสติมาพร้อมใจ การฝึกปฏิบัติของเราใหม่ๆ นะ สติไม่ใช่จิต สติเกิดจากจิต ทุกอย่างไม่ใช่จิตทั้งนั้นเลย ทุกอย่างเกิดจากจิต แล้วฝึกไปจนเป็นสติมหาสติ สติมันจะพัฒนาขึ้นไปเป็นขั้นตอน ถ้าเป็นโสดาปัตติมรรคก็เป็นสติระดับหนึ่ง

เป็นสภิกษาคามรรคเป็นอนาคามรรค เป็นอรหัตตมรรค มรรค ๔ ผล ๔ คุณภาพของมันไม่เหมือนกัน คุณภาพเหมือนกับนักศึกษาปี ๑ ปี ๒ ปี ๓ ปี ๔ มันไม่เหมือนกัน

การศึกษามันต่างกัน สติมันต่างกันเห็นใหม่ ฝึกจนชำนาญ ถึงที่สุดแล้วมันสลัดทิ้งหมดเลย แล้วมันกลับไปรวมอยู่ที่ปฐมนิคมชาติ คือตัวใจมันทำลายตัวมันเองทั้งหมดนั่นละ สติเป็นอัตโนมัติตรงนั้น ที่นี้สติอัตโนมัติตรงนั้นปั๊บ มันเคลื่อนออกมาไง พอมันเคลื่อนออกมามันเป็นความคิด มันเคลื่อนออกมาคือมันเสวยอารมณ์ เสวยออกมาเพื่อจะเป็นวัตถุคือเป็นความคิดขึ้นมา เป็นเพื่อจะสั่ง เพื่อให้เข้าถึงระบบสมองสั่งร่างกาย ถ้ามันเคลื่อนมาอย่างนี้ ถ้ามันคิดสิ่งที่ไม่ดี คิดที่เบียดเบียนตัวเอง เบียดเบียนผู้อื่น มันเป็นอกุศล อกุศลเกิดจากใจที่สะอาดไม่ได้ ไม่ได้ อกุศลเกิดจากใจสกปรก ได้ เพราะใจเราสกปรก ใจเป็นอกุศลอยู่แล้วโดยธรรมชาติของมัน แล้วพอคิดขึ้นมามันเลยคิดด้วยอกุศลใจ แต่ถ้าจิตมันเป็นกุศล จิตมันเป็นคุณความดีแล้ว มันจะสลัดของมันเห็นใหม่

ถ้าเราเป็นพระอรหันต์ทั้งหมด ประเทศชาติจะสงบร่มเย็นมาก ในหน่วยของสังคมเห็นใหม่ ชาติคืออะไร ชาติคือประชาชนรวมกันขึ้นมาเป็นชาติ แล้วประชาชนละทุกหน่วยของคน ทุกคนในชาติเป็นคนดีหมด ชาตินั้นจะร่มเย็นขนาดไหน ชาติที่มันไม่ร่มเย็นก็เพราะว่าการแก่งแย่ง การเห็นแก่ตัว แล้วศาสนานี้สอนให้สละ สอนให้เจือจาง

ศาสนาเหมือนน้ำ น้ำนี้สมาน แบบเขาจะผสมการก่อสร้างเห็นใหม่ ใช้น้ำผสมต่างๆ ขึ้นมาเพื่อเป็นคอนกรีต ความร่มเย็นของใจถ้าศาสนามันสมานเข้าไปในใจของทุกๆ ดวง เห็นใหม่ ถ้าใจทุกๆ ดวงเป็นสิ่งที่ดีหมด ชาติก็เป็นชาติที่สงบร่มเย็น นี่ไง เราไปมองมุมกลับ ศาสนากับโลกทวนกระแส นะ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทวนกระแส ย้อนกระแสกลับ ย้อนกระแสแก่ที่ใจเราก่อน แต่โดยสามัญสำนึกของมนุษย์แก่ที่สังคมก่อน ถ้าสังคมดีแล้วจะดีด้วย สังคมเป็นประโยชน์ เขาพูดกันบ่อยมากกว่า สังคมดีเราจะมีความสุข ใจ แต่ยิ่งไปแก่สังคม สังคมต่างคนต่างแก่กันมันถึงออกไปส่งออกเห็นใหม่ แต่ถ้าย้อนกลับเข้ามาทุกคนแก้ไขตัวเองก่อน ทุกคนเป็นคนดีก่อน สังคมดีโดยอัตโนมัติ สังคมดีโดยธรรมชาติของมันเลย แต่เราไปแก่สังคมก่อน สังคมก่อน แล้วส่งออกกันหมดนะ

นี่สังคมจากภายนอก นี่เป็นโลกนะ แต่ถ้าเป็นธรรมก็เหมือนกัน เป็นธรรมเห็นใหม่ มันต้องเจาะเข้าไปนะ เจาะทะลุชั้น ๕ เข้าไปก็เป็นตัวจิต แล้วจิตมันสงบตัวเข้าไป

แล้วจิตนี้ออกทำงานใหม่ จิตออกทำงานใหม่นะ มันเป็นสัมมาสมาธินะมันไม่มีตัวตน ทุกคนมีตัวตน ตัวตนนี้ทำให้เราคิดไปตามอำนาจของเรา แต่ถ้ามันสะอาดแล้วมันจะคิดไปโดย... ถ้ามันคิดนะ ถ้ามันไม่คิดมันเป็นสมาธิ มันไม่คิดมันจะเป็นจิตเดิมแท้ที่ฟ่องใสเฉยๆ พลังงานเฉยๆ พลังงานปฐมเห็นใหม่ ถ้าเราไม่เคลื่อนไปเข้าอุตสาหกรรมมันจะเป็นทำโรงงานอุตสาหกรรมได้อย่างไร ถ้าโรงงานอุตสาหกรรมไม่มีพลังงานปฐม ถ้าไม่มีพลังงานโรงงานตั้งไม่ได้หรอก โรงงานจะตั้งไหนเขาต้องดูตรงพลังงานนี้ก่อน

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตสงบของมันเฉยๆ มันเป็นสภาวะแบบนั้น แล้วถ้าเรามีวาสนามันจะเห็นกาย เวทนา จิต ธรรม โดยอำนาจวาสนา แต่ถ้ามันไม่เห็น เห็นใหม่เพราะการสร้างมาของคนไม่เหมือนกัน นิ้วมือคนไม่เท่ากัน ถ้านิ้วมือของคนไม่เท่ากันมันต้องรำพึง ถ้าวัดตรงนี้มันต้องอาศัยอาจารย์ อาจารย์จะพิจารณาว่าจิตมันควรจะพิจารณาหรือยัง ถ้าจิตมันสงบเข้ามามันพิจารณาไม่ได้ มันกำลังไม่พอ ก็ให้พยายามใช้สงบให้มากขึ้น แล้วถ้ามันสงบไม่ได้ ถ้ามันสงบไม่ เพราะทำการสงบแล้วมันเหมือนกับมันคาอยู่ให้ใช้ปัญญา ปัญญาอย่างนี้มันถึงอยู่ในขั้นสมณะอย่างเดิม ปัญญาทำให้มันใคร่ครวญออกไปในกาย ในเวทนา จิต ธรรม ในรูป ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เพราะผม ขน เล็บ ฟัน หนัง มันเป็นสิ่งที่แยกกับใจ ใจคือสามัญสำนึกมันจะแยกกับสิ่งนี้ ถ้าให้มันใช้ปัญญาออกไปในผม ขน เล็บ ฟัน หนัง

ถ้ามันใช้ปัญญาออกไป พอมันปล่อยวางเข้ามา มันก็เป็นสมณะอย่างเดิม สมณะอย่างเดิม แต่พลังงานนี้มันจะคงที่ เพราะอะไร เพราะเหมือนผู้ใหญ่รักษาเงินกับเด็กรักษาเงิน เด็กมันรักษาสมบัติไม่ค่อยเป็น ผู้ใหญ่จะรักษาสมบัติเป็น แล้วเราออกไปพิจารณามันจะรักษาสมบัติมันบ่อยครั้ง เข้าบ่อยครั้งเข้า มันจะสงบตัวเข้ามา แล้วให้ออกพิจารณา ถ้ามันยังทำไม่ได้ก็พิจารณาอีก พิจารณาเพื่ออะไร เพื่อให้จิตนี้เป็นผู้ใหญ่มากขึ้น ให้สติมันเพิ่มขึ้นมากขึ้น พอจิตเพิ่มก็ให้ย้อนกลับไป ให้น้อมไปหากาย เวทนา จิต ธรรม โดยเวทนานี้ไม่ต้องไปหา มันก็เกิดอยู่แล้ว แต่เกิดอยู่แล้วก็ไม่สู้ สู้ไม่เป็นอีก ของมาถึงมือเขาเอาอาหารมาใส่กับมือ นะ กินไม่เป็น ปล่อยให้มันตกไป ปล่อยให้มันไม่ได้ประโยชน์เห็นใหม่ แต่ถ้ามันได้ประโยชน์เห็นใหม่

การวิปัสสนา เวทนา ถ้าเวทนามันเกิดนะ บางทีเวทนามันเกิดขึ้นมาเราสู้นมันไม่ไหว เห็นใหม่ การจะต่อสู้กับเวทนามันมีหลายวิธีการ ครูบาอาจารย์ที่เป็น คำว่าเป็นคือ

มันผ่านประสบการณ์ไง ถ้าเวทนามันเกิดขึ้นมาซะใหม่ แล้วเราสู้ไม่ได้ มันมีอยู่ ๒ วิธีการ ถ้าเรามีกำลังนะ เหมือนกับเรามันมีอำนาจวาสนา เวทนาเกิดขึ้นมามันจะสู้เลย จริงๆนี่ เวทนาไม่มีนะ ถ้าเวทนามีศพคนตายมันจะร้องทุกวันเลยเพราะมันนอนอยู่ ๗ วัน ๘ วัน เห็นไหม เขาสวดศพ ๗ วันมันนอนในโลง ๗ วันมันคืนตายเลย ศพมันไม่มีเวทนาเพราะมันไม่มีจิต

เราก็เหมือนกัน นั่งอยู่กายไม่รู้เรื่องอะไรหรอก จิตมันไปเอาเขา จิตนี่ไปรับรู้เขา แล้วถ้าจิตมีกำลังมันจะย้อนกลับมา ย้อนกลับมาไงจริงๆ เวทนาเกิดเพราะจิตโง่ จิตมันไปรับรู้ แล้วพอจิตมันรับรู้เพราะอะไร เพราะมันโดยอวิชาครอบงำซะใหม่ มันก็อ้างแบบวิทยาศาสตร์ไง อ้าว ก็เพราะนั่งเลือดลมมันไม่เดินนี่ ถ้านั่งอย่างนี้ นี่ไง ถ้าพอกิเลสมันเริ่มคิดนะ อวิชามันคิดปั๊บ มันจะส่งข้อมูลเข้าไปมหาศาลเลย ให้ยิงเจ็บปวดแสบร้อนเข้าไปอีกเพราะเวทนานะ ถ้าเราเอาอวิชาไปสู้มัน มันจะเพิ่มปวดเป็น ๒ เท่า ๓ เท่า ๔ เท่า แต่ถ้าจิตมันมีหลักฐานมีหลักมีเกณฑ์นะ มันพิจารณาเวทนาเข้าไปนะ

อะไรเป็นเวทนา ขอดูหน้าหน่อย กระดูก เอ็น หนัง เนื้อ ไม่มีใครเป็นเวทนาได้ แล้วเวทนามันอยู่ไหน มันไม่มี มันมีเพราะความโง่ แล้วใครโง่ ก็ไอ้ตัวจิตมันโง่ นี่เพราะไม่มีสิ่งใดไปเตือนจิตตัวนี้ว่าโง่ มันก็เลยปล่อยไม่ได้ ให้แต่คนนอกเตือนใจ เราเป็นหนี้ แต่เราไปให้คนอื่นมาใช้หนี้แทน ไม่ได้ เราเป็นหนี้ เราต้องใช้หนี้เอง จิตมันโง่ก็ต้องให้จิตมันเห็นเอง

นี่ไง สัจธรรมเป็นอย่างนี้ ถ้าจิตมันเห็นเองเห็นไหม เวทนา โดยธรรมชาติเวทนาไม่มี มีเพราะเราไปติด เราไปยึด ถ้ามันมีนะ เวลาจิตมันเข้าไปวิปัสสนาแล้วมันเข้าใจจริง มันจะปล่อยหมดเลย วางหมดเลย ให้ปวดแค่ไหนก็แล้วแต่ ปวดจนทนแทบไม่ได้เลย แต่ถ้ามันเข้าใจปั๊บ มันปล่อยปั๊บ ปวดหายไปไหน ปวดหายไปไหน ถ้ามันมีมันต้องปวดตลอดไปสิ แล้วถ้ามันไม่มีละ แต่เวลาที่เราปวดทำไมมันมีละ มีเพราะเราไม่เข้าใจใจ เราไม่รู้จริงใจ การต่อสู้กับเวทนามันก็มีการต่อสู้กัน เวทนาถ้าสู้แบบนี้ สู้แบบวิปัสสนา แต่ถ้ากำลังของเราแข็งเตี้ยๆ อยู่ พยายามกำหนดพุทโธ พุทโธ พุทโธไว้ ดึงความรู้สึกที่มันจะออกไปรู้เวทนาให้มาอยู่ที่ตัวมัน ดึงออกไป

โดยธรรมชาติของจิตรับรู้ได้หนึ่งเดียว มือหยิบของได้ขึ้นเดียว แต่โดยสามัญสำนึกถ้ำของมันเล็กหยิบได้หลายๆ ขึ้น ความคิดก็เหมือนกัน ความคิดความจริงมันคิดได้

ขึ้นเดียว คิดได้อันเดียว อารมณ์เดียว แต่มันอารมณ์เกี่ยวเนื่องกันมี บางทีคิดซ้อนได้ไง ถ้า
นี่บอกคิดซ้อน เวทนา เวลาเราจะดึงกลับมา มันพุทโธ พุทโธอยู่แล้ว มันยังมีซ้อนอยู่
เวทนามันก็ยังไม่หายไป แต่พุทโธ พุทโธด้วยสัจจะความจริงนะ ดึงกลับมาให้หมดนะ
แล้วมีสัจจะมันจะดึงกลับมาที่พุทโธหมดเลย เวทนาหายเหมือนกัน

อันนี้เป็นสมณะ คำว่าสมณะหมายถึงว่ามันเป็นกำปั้นทุบดิน มันไม่มีปัญญา
แยกแยะ มันไม่เข้าใจสัจจะความจริง มันไม่ใช้วิปัสสนาเพราะกิเลสมันจะขาดได้ด้วย
ปัญญา แต่ปัญญากลับไม่มีสมาธิหนุนนะ มันเป็นโลกียปัญญา มันเป็นสัญญา เราไปท่องกัน
เป็นนกแก้วนกขุนทองเป็นสัญญา ถ้าสัญญาอย่างนี้แก้กิเลสได้นะ คอมพิวเตอร์มันแก้
กิเลสได้ เดียวนี้พระไตรปิฎกนี่เขาใส่ซีดีรอมมันออกคอมพิวเตอร์หมด แก้กิเลสไม่ได้
หรือ ก้กิเลสมันต้องใจ มันต้องเป็นปัญญาโดยตัวมันเอง

ปัญญามันเกิดอย่างนี้ ปัญญามันเกิดอย่างนี้ มันเรารู้สึก สมณะเป็นอันหนึ่ง เวลา
มัน พอจิตสงบแล้วใช้ปัญญาเป็นอีกอันหนึ่ง แล้วถ้าเป็นปัญญา ปัญญามันก็มีโลกีย
ปัญญา โลกุตตรปัญญา ปัญญาของพระโศคาบัน ไซ้ใหม่ ปัญญาของพระสัทธา ปัญญา
ของพระอนาคา ปัญญาของพระอรหันต์ คนละชั้นทั้งนั้น ฉะนั้นเวลาพุทธธรรมนะ ถ้าครู
บาอาจารย์ที่เป็นธรรมนะ ธรรมะมันจะมีตื่น ลึก ลึกสุดๆ เวลาตื่นเห็นใหม่ ตื่นๆ ความ
ตื่นนี่คือปลุกชน กัลยาณปลุกชน เวลาคุยกันเราฟังธรรมะกันเป็นแค่นี้ คือสิ่งที่วางไว้บนโต๊ะ
ไง แล้วได้โต๊ะ แล้วอยู่ในลิ้นชักอีกล่ะ

กิเลสนี้มันเป็นลึกซึ้ง ถ้าปฏิบัติไปแล้วนะ เห็นความเป็นไปของกิเลสนะ แล้วฟัง
ธรรมที่เขาเทศน์กันนะ ฟังไม่ได้หรือ ฟังไม่ได้ แผ่นเสียงดกร่อง ไร้สาระ ไร้สาระ
มากๆ ซ้ำแล้วซ้ำเล่าอยู่อย่างนั้น แต่ถ้าเป็นความจริงมันจะมีแวนดิ่งของมัน แวนดิ่งเข้าไป
ในหัวใจเลย ไม่จู้จี้ทำไมกิเลสมันมีหยาบมีละเอียดล่ะ ทำไมภพชาติเห็นใหม่ มันเกิด ๓
ชาติ ๔ ชาติ ๗ ชาติล่ะ มันมีของมันไปล่ะ สัจจะมันเป็นอย่างนี้ เพราะการกระทำนี้

เราเกิดมาในพุทธศาสนานี้สุดยอดมาก เวลาสุภัททะไปถามองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าว่าศาสนาไหนเขาว่าประเสริฐๆ ไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าก็ว่าศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผล มรรคใด อริยสัจมีเฉพาะในศาสนา
พุทธ ตอนนี่ลัทธิต่างๆ เขาพยายามจะเขียนเข้าไปในลัทธิของเขา อันนั้นถ้ามองโดยผู้มี
ปัญญาเขาว่าคนนั้นไม่ฉลาดเลย เพราะยังเขียนเข้าไปมันยังประจานตัวเองว่าตัวเองไม่มี

อะไร แต่ถ้าเรามีขนาดไหน เราใช้ของเราแค่นั้น เราเป็นคนใช้ใหม่ มีฐานะขนาดไหน เราก็จะทำขนาดนั้น เราไม่ไปเอาสมบัติของคนอื่นมาเป็นของเราหรอก เพราะอะไร เพราะเอกสารหลักฐานมันมี การกระทำอะไรก็แล้วแต่มันมีหลักฐานทั้งนั้น

ถ้าทำอะไรแล้วมันไม่เป็นสุจริต มันจะทำความสะอาดเพื่อเป็นศาสนาได้อย่างไร ศาสนามันต้องสะอาดบริสุทธิ์ แล้วเราก็เหมือนกัน ถ้าเรามีความตั้งใจสะอาดบริสุทธิ์นะ ศีลมันก็เริ่มสะอาดเข้ามา ถ้าเป็นสมาธิก็เป็นสัมมา ถ้าเป็นปัญญาก็เป็นโลกุตตรปัญญา ปัญญาฆ่ากิเลส ถ้าปัญญานะ ความกล้าความเข้มแข็งของคนมันก็ต้องมีสัมมามีมัจฉา เหมือนกัน กล้าในทางที่ผิดพลาดก็มี กล้าในทางที่ถูกต้องก็มี ถ้าความเข้มแข็งเห็นใหม่ ต้องมีทุกๆ คน ถึงจะเอาชนะตนเองได้ เอาชนะตนเองเห็นใหม่ เพื่อความดีงามของเรา เอวัง